

## POSTANOWIENIE

Dnia 3 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie dyscyplinarnej radcy prawnego W. M.  
obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust.  
1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. 2002 nr 123  
poz. 1059 z późn. zm.) w zw. z art. 1, art. 3 i art. 4 oraz art. 6 Kodeksu Etyki Radcy  
Prawnego (w brzmieniu obowiązującym zgodnie z Uchwałą Nr 5/2007 VIII  
Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 10 listopada 2007 r. w sprawie  
uchwalenia Kodeksu Etyki Radcy Prawnego)  
po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2024 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej  
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.  
kasacji wniesionej przez obrońcę obwinionego od orzeczenia Wyższego Sądu  
Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 29 czerwca  
2023 r., sygn. akt [...], zmieniającego w pkt 1 i w pozostałym zakresie  
utrzymującego w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej  
Izby Radców Prawnych [...] z dnia 28 lutego 2022 r., sygn. akt [...]

**postanowił:**

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć obwinionego radcę prawnego W. M. kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne, w tym wydatkami w kwocie 20 zł.**

**[M. T.]**

## UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 28 lutego 2022 r., w sprawie o sygn. akt [...], Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych [...], w punkcie 1 orzeczenia uznał obwinionego radcę prawnego W. M. za winnego tego, że prowadząc własną Kancelarię Radcy Prawnego W. M. w W. przy ul. [...], będąc zobowiązanym do postępowania zgodnie z prawem, w okresie od 21 sierpnia 2008 r. do 1 lipca 2009 r., w B. sprzeniewierzył się powyższej zasadzie w ten sposób, że w celu osiągnięcia korzyści majątkowych, działając razem z Dyrektorem Izby Skarbowej w B. M. W., wbrew przepisom prawa dotyczącym obsługi prawnej przedsiębiorstw i podatników oraz wiedząc o pełnionej przez M. W. funkcji, ułatwił mu popełnienie przestępstwa niedopełnienia obowiązków p.o. Dyrektora Izby Skarbowej w B., w ten sposób, że udostępniając mu firmę swojej Kancelarii Radcy Prawnego i zobowiązując się do oficjalnego reprezentowania obsługiwanych przez niego podmiotów – przedsiębiorstwa „I.” Spółka z o.o. z siedzibą w B., S. J., M. J. i J. M., a także dostarczając mu opatrzone swoją pieczęcią radcy prawnego i podpisem karty papieru, umożliwił mu wykonywanie sprzecznych z wynikającym z pełnionej funkcji obowiązku rzetelnego i bezstronnego wypełniania powierzonych mu zadań oraz mogących wywołać podejrzenie o stronniczości lub interesowności i podważających zaufanie do organów podatkowych czynności, a polegających na sporządzeniu, mimo pełnionej funkcji, odwołań i skarg od decyzji organów podatkowych, skarg kasacyjnych od wyroków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w B., a także sporządzeniu innych pism kwestionujących dokonane przez organy podatkowe ustalenia, co było działaniem na szkodę interesu publicznego polegającą na narażeniu organów podatkowych na utratę zaufania społecznego, co spowodowało naruszenie zasady godności zawodu i podważyło zaufanie do zawodu radcy prawnego, to jest o czyn określony w art. 64 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz. U. 2002, nr 123, poz. 1059 z późn. zm.) (dalej: ustawa o radcach prawnych) w zw. z art. 1, art. 3, art. 4 i art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (w brzmieniu obowiązującym zgodnie z Uchwałą Nr 5/2007 VIII Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 10

listopada 2007 r. w sprawie uchwalenia Kodeksu Etyki Radcy Prawnego) (dalej: KERP) i za to na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 5 ustawy o radcach prawnych (Dz.U.2020.75 t.j.) wymierzył obwinionemu radcy prawnemu W. M. karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego, zaś kosztami postępowania dyscyplinarnego w kwocie 3000 złotych, obciążył obwinionego.

Odwołanie od powyższego orzeczenia Sądu dyscyplinarnego I instancji wniósł obrońca obwinionego radcy prawnego W. M. – adwokat Ł. C. zaskarżając je w całości na korzyść obwinionego i zarzucając mu:

1. w oparciu o art. 438 pkt 2 k.p.k., obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie naruszenie art. 170 § 1 pkt 1 i 5 k.p.k., poprzez nieprzeprowadzenie następujących dowodów z dokumentów oraz źródeł osobowych, tj. dowodów:
  1. zawartych w piśmie obwinionego z dnia 14 stycznia 2016 r. (k. 187-197),
  2. sformułowanych na rozprawie w dniu 7 stycznia 2019 r. (k. 385-390),
  3. zawartych w piśmie obrońcy obwinionego z dnia 14 stycznia 2019 r. (k. 424-426),
  4. zawartych w piśmie obwinionego z dnia 14 stycznia 2016 r. (k. 187-197) ponad zakres, w którym wniosek uwzględniono (jak w lit. a powyżej),
  5. zawartych w piśmie obwinionego z dnia 19 marca 2019 r. (k. 615-617),
  6. sformułowanych na rozprawie w dniu 8 kwietnia 2019 r. (k. 623-625), z uwagi na fakt, iż ich przeprowadzenie jest niedopuszczalne lub w oczywisty sposób zmierza do przedłużenia postępowania, ponieważ polega jedynie na polemice z ustaleniami faktycznymi i prawnymi poczynionymi w toku toczącego się postępowania przed Sądem Rejonowym w B., sygn. akt [...] oraz wyrażonymi w wyroku z dnia 1 lipca 2013 r., następnie utrzymanego przez Sąd Okręgowy w B. [...] Wydział Karny Odwoławczy z dnia 3 października 2014 r., sygn. akt [...], podczas gdy postępowanie dyscyplinarne dotyczyło naruszenia innego reżimu prawnego niż ten, będący przedmiotem postępowania karnego, a Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] zobowiązany był samodzielnie zebrać i przeprowadzić wszelkie dowody, które pozwalałyby na dokonanie prawidłowych, odnoszących się do indywidualnej sytuacji obwinionego,

ustaleń faktycznych i prawnych, w zakresie wypełnienia znamion przewinienia dyscyplinarnego (nie zaś czynu zabronionego, co było przedmiotem postępowania karnego), do czego niezbędne było wyjaśnienie istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności, tj. wiedzy lub świadomości obwinionego dotyczącej zakresu obowiązków M. W. na stanowisku Dyrektora Izby Skarbowej w B., tego, czy W. M. faktycznie prowadził sprawy (reprezentował) klientów przejętych od M. W. po objęciu przez niego funkcji Dyrektora Izby Skarbowej w B., czy rola obwinionego w kontekście zarzutu sprowadzała się jedynie do udostępniania M. W. swojego logo oraz podpisywania dokumentów kierowanych do właściwych jednostek lub sądów, czy faktycznego prowadzenia spraw klientów przejętych od M. W., a zatem prawidłowego wykonywania obowiązków zawodowych radcy prawnego, a w końcu poczynienie ustaleń, jaki był ewentualny zakres naruszeń dyspozycji art. 64 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o radcach prawnych oraz art. 1, art. 3, art. 4 oraz art. 6 KERP; nieprzeprowadzenie przez Sąd I instancji ww. dowodów skutkowało zgromadzeniem niepełnego materiału dowodowego, a w konsekwencji poczynieniem nieprawidłowych ustaleń faktycznych w sprawie i wydania wadliwego orzeczenia;

7. w oparciu o art. 438 pkt 2 k.p.k., obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie naruszenie art. 117 § 2a k.p.k. w zw. z art. 91 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 695 z późn. zm.), (dalej: „ustawa o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2”) w zw. z art., 68<sup>3</sup> ust. 5 ustawy o radcach prawnych poprzez przeprowadzenie rozprawy w dniu 28 lutego 2022 r., pomimo woli uczestnictwa obwinionego w rozprawie oraz przyjęcie, że obwiniony nie usprawiedliwił w sposób należyty swojego niestawiennictwa (brak przedłożenia zwolnienia lekarza sądowego), podczas gdy obwiniony przesłał z wyprzedzeniem do Sądu wiadomość e-mail dotyczącą stanu zdrowia, tj. poważnego zachorowania na COVID-19 skutkującego złym samopoczuciem i koniecznością uczestnictwa w badaniach diagnostycznych, a zatem

wystąpienia niezależnych od obwinionego przyczyn, dla których jego udział w rozprawie był niemożliwy, które to działanie w świetle obowiązującej na dzień rozprawy z dnia 28 lutego 2022 r., regulacji art. 91 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, było wystarczającym do usprawiedliwienia nieobecności obwinionego oraz uwzględnienia jego wniosku o odroczenie terminu rozprawy;

8. w oparciu o art. 438 pkt 2 k.p.k., obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie naruszenie art. 6 k.p.k. oraz art. 406 § 1 i 2 k.p.k., polegające na pozbawieniu obwinionego prawa do obrony, w tym prawa do kontradyktoryjnego postępowania oraz bronięcia się osobiście lub przez ustanowionego przez siebie obrońcę, a także uniemożliwienie obwinionemu zabrania głosu końcowego po zamknięciu przewodu sądowego poprzez przeprowadzenie rozprawy w dniu 28 lutego 2022 r. oraz zamknięcie przewodu sądowego oraz przyjęcie, że obwiniony nie usprawiedliwił w sposób należyty swojego niestawiennictwa (brak przedłożenia zwolnienia lekarza sądowego), podczas gdy obwiniony wyrażał wolę uczestnictwa w rozprawie, przesłał z wyprzedzeniem do Sądu wiadomość e-mail dotyczącą stanu zdrowia, tj. poważnego zachorowania na COVID-19 skutkującego złym samopoczuciem i koniecznością uczestnictwa w badaniach diagnostycznych, a zatem wystąpienia niezależnych od obwinionego przyczyn, dla których jego udział w rozprawie był niemożliwy;
9. w oparciu o art. 438 pkt 2 k.p.k., obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez błędną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego oraz pominięcie w ocenie m.in. dowodu z wyjaśnień obwinionego W. M. składanych w toku postępowania dyscyplinarnego i oparcie rozstrzygnięcia jedynie o orzeczenia i materiały pochodzące z postępowania karnego toczącego się przeciwko niemu, podczas gdy obwiniony opisywał w składanych wyjaśnieniach istotne z punktu widzenia postępowania dyscyplinarnego okoliczności dotyczące m.in.: jego świadomości lub wiedzy dotyczącej zachowań opisanych w stawianych obwinionemu zarzutach, tego,

czy faktycznie reprezentował klientów przejętych od M. W., czy też jego działanie ograniczało się do udostępniania M. W. swoich logo i danych potrzebnych do reprezentacji klientów, a nadto czy przekazywał M. W. jakiegokolwiek środki pieniężne z tytułu obsługi przejętych od niego klientów;

10. w oparciu o art. 438 pkt 3 k.p.k., błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, a polegający na przyjęciu, iż obwiniony popełnił zarzucany mu czyn, podczas gdy prawidłowa analiza materiału dowodowego sprawy, przy uwzględnieniu treści pominiętych w ocenie dowodów m.in. z wyjaśnień obwinionego złożonych w toku postępowania dyscyplinarnego, prowadzi do wniosku, że działania W. M. zawarte w opisie zarzucanego czynu nie wypełniły znamion przewinienia dyscyplinarnego stypizowanego w art. 64 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 1, art. 3, art. 4 i art. 6 KERP;
11. w oparciu art. 438 pkt 4 k.p.k., rażącą niewspółmierność kary orzeczonej względem obwinionego W. M. w postaci pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego, a więc kary najsurowszej z całego katalogu kar korporacyjnych, która w przypadku W. M.:
  1. nie uwzględnia celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie kara ma osiągnąć wobec obwinionego, a także abstrahuje od motywacji oraz sposobu zachowania się obwinionego, jego właściwości i warunków osobistych oraz przebiegu wykonywania przez niego zawodu radcy prawnego zarówno przed, jak i po dacie czynu,
  2. nie uwzględnia faktu, że od czasu, w którym miał zostać popełniony czyn zabroniony, do dnia orzekania przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych [...], upłynęło ponad 12 lat (zarzucony czyn ma datę końcową 01.07.2009 r.), a sam upływ czasu i dolegliwość wieloletniego postępowania ogranicza potrzebę zastosowania surowej reakcji karnej;
  3. nie uwzględnia faktu, iż zarówno w okresie poprzedzającym zarzucany czyn, w czasie jego rzekomego popełnienia, jak i w okresie po nim następującym, aż do chwili obecnej, W. M. wykonuje zawód radcy prawnego z należytą starannością (przez cały czas świadczy obsługę prawną o wysokim

standardzie na rzecz swoich mocodawców), budując pozytywny wizerunek i zaufanie dla zawodu radcy prawnego,

4. nie uwzględnia okoliczności, iż W. M. przez cały okres wykonywania zawodu radcy prawnego, nie był karany dyscyplinarnie oraz cieszył się nieposzlakowaną opinią pośród swoich klientów, jak i w środowisku prawniczym,
5. nie uwzględnia okoliczności dotyczących postępowania karnego, którego prawomocne rozstrzygnięcie stanowi podstawę wszczęcia niniejszego postępowania dyscyplinarnego, takich jak: zarzut pomocnictwa, a nie sprawstwa głównego, orzeczenie kary w dolnych granicach przewidzianych ustawą z uwzględnieniem okresu próby, pozytywnego przejścia okresu próby przez W. M.; należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, iż Sąd rozpoznający sprawę karną nie sięgnął w swoim orzeczeniu po środek karny w postaci zakazu wykonywania zawodu radcy prawnego w stosunku do osoby W. M.

Stawiając powyższe zarzuty, obrońca obwinionego radcy prawnego wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie obwinionego od zarzucanego mu czynu ewentualnie, w razie podzielenia zarzutu rażącej niewspółmierności kary, zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez wymierzenie łagodniejszej kary, tj. kary upomnienia.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzeczeniem z dnia 29 czerwca 2023 r., w sprawie sygn. akt [...], w punkcie 1 orzeczenia zmienił zaskarżone orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 28 lutego 2022 r., w sprawie o sygn. akt [...] w ten sposób, że wymierzył obwinionemu radcy prawnemu W. M. karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas 3 lat, w miejsce kary pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego, orzekł zakaz wykonywania przez obwinionego patronatu na czas 6 lat, w pozostałym zakresie utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 28 lutego 2022 r., zaś kosztami postępowania odwoławczego obciążył obwinionego w zryczałtowanej kwocie 3000 złotych.

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł obrońca obwinionego, który zaskarżył je w całości na jego korzyść, zarzucając mu:

1. rażące naruszenie art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 74<sup>1</sup> pkt 1 ustawy o radcach prawnych, polegające na nienależytym rozpoznaniu zarzutu obrazy przepisów postępowania karnego, mającej wpływ na treść orzeczenia, zawartego w pkt I. 1. petitum odwołania obrońcy obwinionego W. M. z dnia 23 lutego 2023 r. (dalej również jako odwołanie, środek odwoławczy) od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 28 lutego 2022 r., sygn. akt [...], a dotyczącego naruszenia art. 170 § 1 pkt 1 i 5 k.p.k., poprzez nieprzeprowadzenie przez ten Sąd dowodów z dokumentów oraz źródeł osobowych, podczas gdy wnikliwa analiza tego zarzutu powinna była doprowadzić przynajmniej do przeprowadzenia tych czynności dowodowych przez Sąd odwoławczy, bowiem wnioskowane przez obwinionego dowody miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (dla ustalenia czy obwiniony wypełnił znamiona przewinienia dyscyplinarnego, a nie zaś czynu zabronionego, która to kwestia była przedmiotem postępowania karnego), do czego niezbędne było wyjaśnienie istotnych okoliczności, tj. wiedzy lub świadomości obwinionego dotyczącej zakresu obowiązków M. W. na stanowisku Dyrektora Izby Skarbowej [...], tego, czy W. M. faktycznie prowadził sprawy i reprezentował klientów przejętych od M. W. po objęciu przez niego funkcji Dyrektora Izby Skarbowej [...], czy rola obwinionego w kontekście zarzutu sprowadzała się jedynie do udostępniania M. W. swojego logo oraz podpisywania dokumentów kierowanych do właściwych jednostek lub sądów, czy faktycznego prowadzenia spraw klientów przejętych od M. W., a zatem prawidłowego wykonywania obowiązków zawodowych radcy prawnego, a w końcu poczynienie ustaleń, jaki był ewentualny zakres naruszeń dyspozycji art. 64 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o radcach prawnych oraz art. 1, art. 3, art. 4 i art. 6 KERP, co mogłoby w istotnym stopniu przyczynić się do dokonania prawidłowych, odnoszących się do indywidualnej sytuacji obwinionego, ustaleń faktycznych i prawnych oraz rozszerzenia materiału dowodowego sprawy w omawianym zakresie, a w konsekwencji tego, przyczynić się do



wydania prawidłowego orzeczenia w niniejszej sprawie; należy przy tym wskazać, że Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie ograniczył się do stwierdzenia, że wnioski dowodowe obwinionego, a także analiza treści zarzutu zawartego w treści odwołania oraz jego uzasadnienia wskazuje, że wnioski te zmierzały do zakwestionowania treści rozstrzygnięć, jakie prawomocnie zapadły w postępowaniu karnym w sprawie obwinionego oraz ustaleń Sądów, jakie legły u podstaw tych rozstrzygnięć, które to stwierdzenie nie jest zgodne z celem złożonych przez obwinionego wniosków, bowiem wnioski dowodowe zmierzały do uzupełnienia postępowania dowodowego wyłącznie w celu prawidłowego ustalenia, czy obwiniony wypełnił znamiona zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego, a jeśli tak, to jaki był ewentualnie stopień jego zawinienia, jaka była świadomość u obwinionego konsekwencji podejmowanych zachowań w kontekście ich szkodliwości dla postrzegania zawodu radcy prawnego, co może mieć istotne znaczenie także dla ewentualnego wymiaru kary, a nie zaś w celu kwestionowania prawomocnych rozstrzygnięć zapadłych w postępowaniu karnym;

2. rażące naruszenie art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 74<sup>1</sup> pkt 1 ustawy o radcach prawnych, polegające na nienależytym rozpoznaniu zarzutu obrazy przepisów postępowania karnego, mającej wpływ na treść orzeczenia, zawartego w pkt I. 2. petitum odwołania obrońcy obwinionego W. M., a dotyczącego naruszenia art. 117 § 2a k.p.k. w zw. z art. 91 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 w zw. z art. 68<sup>3</sup> ust. 5 ustawy o radcach prawnych, podczas gdy wnikliwa analiza tego zarzutu prowadziła do jednoznacznego wniosku, że W. M. w sposób wystarczający usprawiedliwił swoją nieobecność na rozprawie w dniu 28 lutego 2022 r., poprzez powiadomienie Sądu w wiadomości e-mail opisującej jego stan zdrowia, tj. poważne zachorowanie na COVID-19 skutkujące złym samopoczuciem i koniecznością uczestnictwa w badaniach diagnostycznych i nie można stwierdzić, że nie dopełnił on obowiązku przedstawienia zaświadczenia lekarskiego wynikającego z dyspozycji art. 68<sup>3</sup> ust. 5 ustawy o radcach

prawnych, bowiem odbycie wizyty lekarskiej przed dniem rozprawy i uzyskanie takiego zaświadczenia wobec restrykcji spowodowanych rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 było praktycznie niemożliwe; co więcej, w świetle obowiązującej na dzień rozprawy regulacji art. 91 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, obowiązek uzyskania zaświadczenia od lekarza sądowego został zniesiony, co zaś było skutkiem istotnych trudności z odbywaniem wizyt lekarskich i uzyskiwaniem takich zaświadczeń wobec restrykcji spowodowanych rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, a zatem uzyskanie wówczas przez obwinionego jakiegokolwiek zaświadczenia lekarskiego nie powinno być wymagane, tym bardziej, że powiadomienie Sądu w wiadomości e-mail opisującej jego stan zdrowia odbyło się w piątek, zaś sama rozprawa już w poniedziałek (faktem powszechnie znanym jest, że w trakcie weekendu uzyskanie jakiegokolwiek zaświadczenia lekarskiego jest szczególnie utrudnione, bowiem zdecydowana większość placówek medycznych nie przyjmuje pacjentów); Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie nie dostrzegł, że działanie W. M. polegające na powiadomieniu o braku możliwości swojego udziału w rozprawie wyznaczonej na dzień 28 lutego 2022 r., poprzez wysłanie wiadomości e-mail wysłanej do Sądu I instancji w dniu 25 lutego 2022 r. (trzy dni przed rozprawą, w ostatnim dniu roboczym przed rozprawą, czyli w piątek) bez dopełnienia obowiązku przedstawienia zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego niemożność stawienia się na rozprawie, spowodowane było obiektywnym brakiem możliwości niezwłocznego uzyskania takiego zaświadczenia lekarskiego ze względu na panujące ówczesnie obostrzenia związane z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 i związane z nimi restrykcje uniemożliwiające niezwłoczne umówienie się na wizytę lekarską w celu uzyskania stosownego zaświadczenia, a które to zaświadczenie zostało przedłożone przy pierwszej czynności procesowej podjętej przez obwinionego, jaką było złożenie odwołania - W. M. nie miał możliwości wcześniejszego złożenia zaświadczenia, bowiem na rozprawie, na której nie mógł być obecny ze

względu na stan zdrowia, został zamknięty przewód sądowy i zostało wydane orzeczenie, a zatem nie miał on możliwości wcześniejszego złożenia zaświadczenia niż dołączenie go do wniesionego odwołania od zapadłego orzeczenia;

3. rażące naruszenie art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 74<sup>1</sup> pkt 1 ustawy o radcach prawnych, polegające na nienależytym rozpoznaniu zarzutu obrazy przepisów postępowania karnego, mającej wpływ na treść orzeczenia, zawartego w pkt 3. petitum odwołania obrońcy obwinionego W. M., a dotyczącego naruszenia art. 6 k.p.k. oraz art. 406 § 1 i 2 k.p.k., podczas gdy wnikliwa analiza tego zarzutu i postulowane przez obwinionego uwzględnienie przez Sąd odwoławczy okoliczności szczegółowo opisanych w uzasadnieniu środka odwoławczego powinno było doprowadzić do konkluzji, że W. M. został pozbawiony przez Sąd I instancji prawa do obrony, w tym prawa do kontradyktoryjnego postępowania oraz bronięcia się osobiście, a także uniemożliwiono mu zabranie głosu jako strona poprzez przeprowadzenie rozprawy w dniu 28 lutego 2022 r. oraz zamknięcie przewodu sądowego, pomimo jego należycie usprawiedliwionego niestawiennictwa, wskutek błędnego przyjęcia, że obwiniony nie usprawiedliwił w sposób należyty swojego niestawiennictwa (brak przedłożenia zwolnienia lekarza sądowego), podczas gdy obwiniony przesłał z wyprzedzeniem (wiadomość e-mail skierowana została w piątek w dniu 25 lutego 2022 r., zaś rozprawa odbyła się już w poniedziałek w dniu 28 lutego 2022 r.) do Sądu wiadomość e-mail dotyczącą stanu zdrowia, tj. prawdopodobnego zachorowania na COVID-19 skutkującego złym samopoczuciem i koniecznością uczestnictwa w badaniach diagnostycznych, wyrażał wolę uczestnictwa w rozprawie, a brak załączenia do przesłanej przed niego wiadomości e-mail zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego niemożność stawienia się na rozprawie spowodowane było obiektywnym brakiem możliwości niezwłocznego uzyskania takiego zaświadczenia lekarskiego ze względu na panujące ówczesnie obostrzenia związane z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, a także trwający weekend, w trakcie którego większość placówek medycznych nie przyjmuje pacjentów;

co więcej, w świetle obowiązującej na dzień rozprawy regulacji art. 91 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 obowiązek uzyskania zaświadczenia od lekarza sądowego został zniesiony, a obwiniony przedstawił uzyskaną później dokumentację potwierdzającą niemożność stawienia się na rozprawie przy pierwszej czynności procesowej, co prowadzi do wniosku, że obwiniony należycie usprawiedliwił swoją nieobecność, a przeprowadzenie rozprawy pod jego nieobecność skutkowało pozbawieniem go prawa do obrony;

4. rażące naruszenie art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 74<sup>1</sup> pkt 1 ustawy o radcach prawnych, polegające na nienależytym rozpoznaniu zarzutów obrazy przepisów postępowania karnego dotyczących wadliwej oceny dowodów zebranych w sprawie (zarzut naruszenia art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k.) oraz błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, zawartych w pkt I. 4.-5. petitum odwołania obrońcy obwinionego W. M., podczas gdy wnikliwa analiza tego zarzutu i postulowane uwzględnienie przez Sąd odwoławczy okoliczności szczegółowo opisanych w uzasadnieniu środka odwoławczego (m.in. uwzględnienie dowodu z wyjaśnień obwinionego W. M. składanych w toku postępowania dyscyplinarnego, w których obwiniony opisywał istotne z punktu widzenia postępowania dyscyplinarnego okoliczności dotyczące m.in.: jego świadomości lub wiedzy dotyczącej zachowań opisanych w stawianych obwinionemu zarzutach, tego, czy faktycznie reprezentował klientów przejętych od M. W., czy też jego działanie ograniczało się do udostępniania M. W. swoich logo i danych potrzebnych do reprezentacji klientów, a nadto czy przekazywał M. W. jakiegokolwiek środki pieniężne z tytułu obsługi przejętych od niego klientów) prowadziły do wniosku, że działania W. M. nie wypełniły znamion przewinienia dyscyplinarnego stypizowanego w art. 64 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 1, art. 3, art. 4 i art. 6 KERP, a jeśli uznać, że wypełniały te znamiona, to przynajmniej powoływane okoliczności powinny być brane pod uwagę w kontekście oceny stopnia zawinienia obwinionego, tego, jaka była świadomość u obwinionego

konsekwencji podejmowanych zachowań w kontekście ich szkodliwości dla postrzegania zawodu radcy prawnego, co może mieć istotne znaczenie także dla ewentualnego wymiaru kary;

5. rażące naruszenie art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 74<sup>1</sup> pkt 1 ustawy o radcach prawnych, polegające na nienależytym rozpoznaniu zarzutu rażącej niewspółmierności kary, zawartego w pkt I. 6. petitum odwołania obrońcy obwinionego W. M., podczas gdy wnikliwa analiza tego zarzutu oraz argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu środka odwoławczego powinna była doprowadzić Sąd II instancji do konkluzji, że obwinionemu W. M. powinna zostać wymierzona kara zdecydowanie łagodniejsza, gdyż orzeczenie surowej kary nie uwzględnia celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie kara ma osiągnąć wobec obwinionego, a także abstrahuje od motywacji oraz sposobu zachowania się obwinionego, jego właściwości i warunków osobistych oraz przebiegu wykonywania przez niego zawodu radcy prawnego zarówno przed, jak i po dacie czynu, nie uwzględnia także faktu, że od czasu, w którym miał zostać popełniony czyn zabroniony, do dnia orzekania przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych [...], upłynęło ponad 12 lat (zarzucony czyn ma datę końcową 1 lipca 2009 r.), a sam upływ czasu i dolegliwość wieloletniego postępowania ogranicza potrzebę zastosowania surowej reakcji karnej, jak również nie uwzględnia faktu, iż zarówno w okresie poprzedzającym zarzucany czyn, w czasie jego rzekomego popełnienia, jak i w okresie po nim następującym, aż do chwili obecnej, W. M. wykonuje zawód radcy prawnego z należytą starannością (przez cały czas świadczy obsługę prawną o wysokim standardzie na rzecz swoich mocodawców), budując pozytywny wizerunek i zaufanie dla zawodu radcy prawnego oraz nie uwzględnia faktu, iż W. M. przez cały okres wykonywania zawodu radcy prawnego, nie był karany dyscyplinarnie oraz cieszył się nieposzlakowaną opinią pośród swoich klientów, jak i w środowisku prawniczym, a także nie uwzględnia okoliczności dotyczących postępowania karnego, którego prawomocne rozstrzygnięcie stanowi podstawę wszczęcia niniejszego postępowania dyscyplinarnego, takich jak: zarzut pomocnictwa,

a nie sprawstwa głównego, orzeczenie kary w dolnych granicach przewidzianych ustawą z uwzględnieniem okresu próby, braku orzeczenia zakazu wykonywania zawodu radcy prawnego oraz pozytywnego przejścia okresu próby przez W. M.;

6. rażącą niewspółmierność kary orzeczonej względem obwinionego W. M., polegającą na wymierzeniu mu kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas 3 lat oraz zakazu wykonywania patronatu na czas 6 lat (orzeczenie w tym zakresie zostało zmienione przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny), podczas gdy uwzględnienie wszystkich okoliczności sprawy, w tym właściwości i warunków osobistych obwinionego, jego uprzedniej niekaralności i sposobu życia przed popełnieniem czynu, a także zachowania obwinionego po jego popełnieniu, skutkować powinno wymierzeniem kary zdecydowanie łagodniejszej; dostrzec należy, że Sąd rozpoznający sprawę karną zastosował wobec W. M. niski wymiar kary oraz instytucję warunkowego zawieszenia jej wykonania bez sięgnięcia w swoim orzeczeniu po środek karny w postaci zakazu wykonywania zawodu radcy prawnego, uznając, że taki wymiar kary jest w pełni wystarczający, co powinno prowadzić do jednoznacznego wniosku, że w postępowaniu dyscyplinarnym wobec obwinionego powinna zostać orzeczona kara znacznie łagodniejsza niż zawieszenie lub zakaz wykonywania zawodu radcy prawnego, lecz zamiast tego, Sąd odwoławczy uznał, że Sąd karny nie zastosował środka karnego w postaci zakazu wykonywania zawodu radcy prawnego tylko dlatego, że wiedział, iż skutkiem prawnym uznania W. M. w toku postępowania karnego winnym zarzucanego mu czynu będzie postępowanie dyscyplinarne, w ramach którego sąd dyscyplinarny może sięgnąć właśnie po zawieszenie lub zakaz wykonywania zawodu radcy prawnego, które to twierdzenie jest sprzeczne z zasadami logiki; Sąd rozpoznający sprawę karną nie zastosował wobec W. M. środka karnego w postaci zawieszenia lub zakazu wykonywania zawodu radcy prawnego, bowiem uznał, iż w realiach rozpoznawanej sprawy stosowanie tak surowego środka karnego nie jest konieczne, tymczasem Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie dowolnie uznał,

że taki środek karny nie został zastosowany wyłącznie dlatego, że Sąd rozpoznający sprawę karną wiedział, że kara w takim właśnie wymiarze może zostać wymierzona obwinionemu w ramach postępowania dyscyplinarnego;

7. rażące naruszenie art. 170 § 1 pkt 1-4 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. w zw. z art. 452 § 3 k.p.k. w zw. z art. 74<sup>1</sup> pkt 1 ustawy o radcach prawnych poprzez niezasadne oddalenie przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie na rozprawie w dniu 29 czerwca 2023 r. wniosku dowodowego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu w postaci prywatnej opinii z zakresu informatyki z dnia 16 grudnia 2022 r., sporządzonej przez mgra inż. Z. B., wpisanego na listę biegłych sądowych Sądu Okręgowego w W. złożonego w pkt II. petitum odwołania obrońcy obwinionego W. M., w sytuacji, gdy dowód wnioskowany przez obrońcę oskarżonego mógł się przyczynić do rozszerzenia materiału dowodowego i ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia (choćby w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze), a w konsekwencji mieć wpływ na treść orzeczenia; dostrzec w tym miejscu należy, że niezależnie od tego, że w ramach postępowania karnego ustalone zostało, iż W. M. dopuścił się przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., to w ramach tego postępowania nie zostało jednak ustalone, czy obwiniony wypełnił znamiona zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego, a także jaki był ewentualnie stopień jego zawinienia, gdyż dokonanie takich ustaleń było rolą organów i sądów dyscyplinarnych w ramach niniejszego postępowania dyscyplinarnego; sądy dyscyplinarne w sposób zautomatyzowany przyjęły, że jeżeli obwiniony wypełnił znamiona zarzucanego mu przestępstwa, to z pewnością wypełnił on także znamiona zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego, podczas gdy takie automatyczne czynienie założeń nie może mieć miejsca w ramach postępowania dyscyplinarnego, gdyż działania takie ograniczałoby role sądów dyscyplinarnych wyłącznie do wymierzania kar obwinionym, a nie zaś do weryfikowania, czy rzeczywiście doszło do wypełnienia przez nich znamion przewinień dyscyplinarnych, a także jaki był ewentualnie stopień zawinienia

czy konsekwencji zachowania obwinionego w kontekście postrzegania zawodu radcy prawnego;

8. rażące naruszenie art. 170 § 1 pkt 2-3 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. w zw. z art. 452 § 2 i § 3 k.p.k. w zw. z art. 74<sup>1</sup> pkt 1 ustawy o radcach prawnych poprzez niezasadne oddalenie przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie na rozprawie w dniu 29 czerwca 2023 r. wniosku dowodowego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów postaci zaświadczenia lekarskiego z ZUS z dnia 28 lutego 2022 r., dokumentu z ZUS o nazwie „szczegóły wiadomości” z dnia 28 lutego 2022 r., dokumentacji z konsultacji urologa z dnia 14 marca 2022 r., karty informacyjnej z leczenia szpitalnego z dnia 29.07.2022 r., złożonego w pkt III. petitum odwołania obrońcy obwinionego W. M., w sytuacji, gdy dowód wnioskowany przez obrońcę oskarżonego mógł się przyczynić do ustalenia, czy nieobecność obwinionego na terminie rozprawy w dniu 28 lutego 2022 r. przed Sądem I instancji przez wzgląd na jego stan, powinna była zostać oceniona jako przyczyna obiektywna usprawiedliwiająca tę nieobecność, a w konsekwencji — czy przeprowadzenie rozprawy dnia 28 lutego 2022 r. nie naruszało przepisów proceduralnych, o których mowa w pkt. 1.2 petitum odwołania; Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie najpierw oddalił wnioski dowodowe uznając, że pozostają one bez znaczenia dla rozstrzygnięcia, a następnie w treści uzasadnienia orzeczenia z dnia 29 czerwca 2023 r. zawarł obszerną analizę, z której wynikać miało, że obwiniony nie usprawiedliwił należycie swojej nieobecności na rozprawie w dniu 28 lutego 2022 r., bowiem nie przedstawił zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego niemożność stawienia się, podczas gdy właśnie wśród wniosków dowodowych oddalonych przez Sąd odwoławczy było zaświadczenie lekarskie, które w ocenie obwinionego potwierdzało niemożność stawienia się przez niego na rozprawie w dniu 28 lutego 2022 r., a które zostało złożone przez pierwszej czynności procesowej podjętej przez obwinionego, jaką było złożenie odwołania od orzeczenia z dnia 28 lutego 2022 r.



Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca obwinionego wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

**Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Wywiedziona kasacja przez obrońcę obwinionego jako bezzasadna w stopniu oczywistym, podlegała oddaleniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. w zw. z art. 74<sup>1</sup> pkt 1 ustawy o radcach prawnych.

Kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, skierowanym przeciwko orzeczeniu wydanemu przez Sąd odwoławczy na skutek rozpoznania środka odwoławczego. Celem postępowania kasacyjnego jest bowiem wyeliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń dotkniętych poważnymi wadami w postaci bezwzględnych przyczyn odwoławczych lub innych naruszeń prawa, ale o charakterze rażącym, a jednocześnie takich, które miały istotny wpływ na treść orzeczenia. Możliwość wniesienia skutecznej kasacji jest zatem istotnie ograniczona. Postępowanie kasacyjne nie jest z pewnością postępowaniem, które ma ponawiać kontrolę odwoławczą. W toku tego postępowania z założenia nie dokonuje się zatem kontroli poprawności oceny poszczególnych dowodów, nie weryfikuje zasadności ustaleń faktycznych i nie bada współmierności orzeczonej kary (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2017 r., sygn. akt IV KK 276/17).

Odnosząc się w pierwszej kolejności łącznie do zarzutów z pkt od I do V kasacji obrońcy obwinionego, wskazać trzeba, że są one niezasadne.

O obrazie przepisu art. 433 § 2 k.p.k., można mówić wtedy, gdy Sąd w ogóle nie rozważy wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, zaś o naruszeniu art. 457 § 3 k.p.k., gdy w uzasadnieniu wyroku nie zostanie zawarta argumentacja odnośnie do określonego potraktowania zarzutów i wniosków odwołania, a więc wtedy, gdy Sąd uznając zarzuty odwołania za zasadne lub niezasadne, nie wyjaśni swojego stanowiska, ewentualnie przedstawiona argumentacja będzie zawierała braki (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2018 r., sygn. II KK 118/18).

W rozpoznawanej sprawie nie sposób uznać, aby Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w ogóle nie rozważył wniosków i zarzutów podniesionych w odwołaniu obrońcy obwinionego albo nie wyjaśnił zajętego przez siebie stanowiska. Dokonaną przez Sąd II instancji ocenę zaskarżonego orzeczenia uznać należy za prawidłową, wyczerpującą oraz czyniącą zadość obowiązującej procedurze karnej. Sąd odwoławczy wskazał dlaczego podniesione przez obrońcę obwinionego zarzuty nie zasługiwały na uwzględnienia oraz z jakich powodów uznał za częściowo zasadny zarzut rażącej niewspółmierności kary orzeczonej przez Sąd I instancji (vide: s. 8-25 uzasadnienia WSD). Sąd ten argumentował m.in., że obwiniony radca prawny w postępowaniu dyscyplinarnym odpowiada za ten sam czyn, to samo zdarzenie historyczne, które było przedmiotem badania i oceny na gruncie postępowania karnego. Jeżeli obwiniony radca prawny został skazany prawomocnym wyrokiem za popełnione przestępstwo, niezbędne jest stwierdzenie tożsamości czynu przypisanego jako przewinienie dyscyplinarne z przestępstwem, za które obwiniony został skazany. Sąd dyscyplinarny obowiązany więc jest dokonać niezbędnych ustaleń faktycznych i ocen co do tożsamości czynu. Jest natomiast związany wyrokiem skazującym co do popełnienia przestępstwa (jego znamion). Sądowi dyscyplinarnemu nie wolno dokonywać w tym zakresie własnych ustaleń i ocen, a obwiniony nie może kwestionować w postępowaniu dyscyplinarnym faktu popełnienia przestępstwa. Sąd dyscyplinarny nie ma kompetencji do kwestionowania ustaleń sądu karnego, czy weryfikowania prawidłowości przebiegu postępowania, a co za tym idzie wykazywania jego wadliwości w jakimkolwiek aspekcie, w szczególności podważającym prawidłowość wyroku wydanego przez sąd karny (s. 10-11 uzasadnienia WSD). Dalej Sąd II instancji zauważył, że obwiniony w drodze wiadomości e-mail z dnia 25 lutego 2022 r. (wysłanej na trzy dni przed rozprawą) nie dopełnił obowiązku przedstawienia zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego niemożność stawienia się na rozprawie. Nie przedstawił również żadnego innego zaświadczenia lekarskiego. Nie przedstawił również żadnego innego dokumentu. Obwiniony poprzestał na oświadczeniu własnym wskazującym, iż w przeszłości przebył zachorowanie na Covid-19 i w następnych dwóch tygodniach ma przejść badania diagnostyczne, po których dopiero lekarz podejmie

decyzję m.in. co do możliwości powrotu obwinionego do zadań zawodowych. Należy wskazać ubocznie, iż jakkolwiek dokumentacja dotycząca stanu zdrowia obwinionego złożona została do akt sprawy dopiero z odwołaniem z dnia 23 lutego 2023 r., tj. po ponad roku. Wśród tych dokumentów nie ma jednak zaświadczenia lekarskiego, w tym kwalifikowanego zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego, o którym mowa w art. 68<sup>3</sup> ust. 5 ustawy o radcach prawnych, tj. zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego niemożność stawienia się na rozprawie, które obwiniony zobligowany był przedłożyć jednocześnie z wnioskiem o odroczenie rozprawy. Do odwołania dołączono natomiast wydruk z 1 marca 2022 r. „wystawione zaświadczenie lekarskie” wskazujący na wystawienie jednodniowego zaświadczenia lekarskiego, tj. obejmującego tylko dzień rozprawy 28 lutego 2022 r., a także drugi wydruk z dnia 1 marca 2022 r. „szczegóły wiadomości” z informacją o wystawieniu zaświadczenia lekarskiego na jeden dzień 28 lutego 2022 r. Zaświadczenie wskazywane w wydrukach, z racji jednodniowego okresu jaki obejmuje, nie koresponduje z przyczyną niestawiennictwa deklarowaną w wiadomości obwinionego z dnia 25 lutego 2022 r., gdzie obwiniony wskazywał wyraźnie na długotrwałą przyczynę, która istnieć miała przynajmniej już w dniu wysłania owej wiadomości i według obwinionego, rozciągać się na bliżej nieokreśloną przyszłość, jako następstwo zachorowania na Covid-19. Ocena przesłanki usprawiedliwienia nieobecności w kontekście art. 68<sup>3</sup> ust. 5 ustawy o radcach prawnych powinna uwzględniać nie tylko okoliczności związane bezpośrednio z niemożnością stawienia się na rozprawę, ale również wcześniejszą postawę obwinionego i jej obrońców, szybkość podjęcia inicjatywy w przedmiocie wniosku o odroczenie rozprawy oraz bliskość upływu terminu przedawnienia karalności przewinienia dyscyplinarnego (s. 12-14 uzasadnienia WSD). Dalej Sąd II instancji zauważył, że stanowisko obwinionego, treść jego wyjaśnień i kierunki składanych wniosków dowodowych oraz środków zaskarżenia, wyrażony w nich stosunek obwinionego do popełnionego czynu oraz jego oceny prawne i co do faktów pozostały niezmienione – od wyjaśnień obwinionego w postępowaniu karnym poczynawszy, na mowie końcowej obwinionego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie skończywszy. Sąd II instancji zważył, iż w toku rozprawy w dniu 29 czerwca 2023 r., obwiniony i jego

obrońca nie składali żadnych nowych wniosków dowodowych, czy wniosków formalnych. Obwiniony w żaden sposób nie rozwinął swoich wyjaśnień, pozostając konsekwentnym w swoim stanowisku i przedstawianej od początku tej sprawy ocenie do prawa i co do faktów. Nie ujawniono żadnych nowych okoliczności dotyczących istoty sprawy, które nie byłyby znane Sądowi I instancji w chwili orzekania w sprawie (s. 18 uzasadnienia WSD).

Bezzasadny w stopniu oczywistym okazał się zarzut z pkt VI kasacji obrońcy obwinionego dotyczący rażącej niewspółmierności kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas 3 lat oraz zakazu wykonywania patronatu na czas 6 lat i nie pozwalał na ocenę, że kara jest niewspółmierna.

Artykuł 62<sup>3</sup> ustawy o radcach prawnych, odmiennie niż reguluje to art. 523 § 1 zd. 2 k.p.k., dopuszcza możliwość wniesienia kasacji z powodu rażącej niewspółmierności kary (w tym wypadku kary dyscyplinarnej). Niemniej jednak taka sytuacja zachodzi jedynie wówczas, gdy kara orzeczona w stosunku do obwinionego nie uwzględnia w stopniu należytym dyrektyw sądowego wymiaru kary, a jednocześnie wręcz w tym zakresie nie da się zaakceptować rozstrzygnięcia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2010 r., sygn. akt SDI 25/09). W odniesieniu do użytego przez ustawodawcę zwrotu „rażąca niewspółmierność kary” wskazać natomiast należy, iż za taką uznaje się sankcję wyraźnie odbiegającą od wzorca kary zgodnej z sądowymi dyrektywami jej wymiaru, która charakteryzuje się wyraźną, nieakceptowalną dysproporcją pomiędzy karą wymierzoną, a karą sprawiedliwą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2016 r., sygn. SDI 76/15). Tym samym rażąca niewspółmierność kary będzie mieć miejsce wyłącznie w wypadkach bardzo dużych, a wręcz nieakceptowalnych dysproporcji pomiędzy karą wymierzoną a karą sprawiedliwą. Wskazać należy na dodatkową okoliczność rzutującą na kwestię wymiaru kary w postępowaniu dyscyplinarnym. Korporacyjne sądy dyscyplinarne jako najlepiej znające realia wykonywania zawodu kształtują poziom sankcji za delikty dyscyplinarne członków poszczególnych korporacji. Sąd Najwyższy w ramach postępowania kasacyjnego może wkraczać w ich domenę wyłącznie w sytuacjach wymierzenia kar skrajnie niesprawiedliwych, które w sposób diametralny odbiegają od kar, które powinny być

wymierzone w wyniku prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2016 roku, sygn. akt SDI 18/16).

Sąd Najwyższy nie może zgodzić się z autorem kasacji, jakoby kara dyscyplinarna zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas 3 lat oraz zakazu wykonywania patronatu na czas 6 lat była rażąco niewspółmiernie surowa w stosunku do czynu przypisanego obwinionemu. Zważywszy zatem na zakres zaskarżenia, stwierdzić należy, iż przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie pozostaje kwestia oceny trafności reakcji dyscyplinarnej w ujęciu dyrektyw sądowego wymiaru kary wyszczególnionych w art. 53 k.k. Mimo braku analogicznego do przewidzianego w art. 74<sup>1</sup> pkt 2 ustawy o radcach prawnych, odesłania do ustawy - Kodeks karny, zarówno w judykaturze, jak i w piśmiennictwie zgodnie dopuszcza się możliwość odpowiedniego korzystania przez sądy dyscyplinarne z podstawowych przepisów prawa karnego materialnego, w tym dotyczących zasady winy, okoliczności wyłączających czy umniejszających stopień winy, przepisów charakteryzujących elementy strony podmiotowej, czy przyjętych w prawie karnym, zwłaszcza w art. 53 k.k., dyrektyw wymiaru kary. Zgodnie z treścią przepisu art. 53 § 1 k.k., sąd wymierza karę według swojego uznania, w granicach przewidzianych w ustawie, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu, okoliczności obciążające i okoliczności łagodzące, cele kary w zakresie społecznego oddziaływania, a także cele zapobiegawcze, które ma ona osiągnąć w stosunku do skazanego (odpowiednio obwinionego). Dolegliwość kary nie może przekraczać stopnia winy.

Wbrew twierdzeniom autora kasacji, Sąd odwoławczy dokonał prawidłowej i wszechstronnej kontroli zaskarżonego orzeczenia, odnosząc się do zachowania obwinionego zarówno przed popełnieniem zarzucanego jej czynu, jak również po jego dokonaniu.

W ocenie Sądu Najwyższego, Sąd odwoławczy w tej sprawie dopełnił wymogu szczegółowego wypowiedzenia się w kwestii okoliczności, które zadecydowały o jej wymierzeniu. Wskazano tam bowiem, że stopień winy obwinionego oraz stopień społecznej szkodliwości popełnionego przez niego czynu wykluczają możliwość orzeczenia wobec obwinionego kar najłagodniejszych

spośród przewidzianych przez ustawę, w tym postulowaną przez obrońcę karę upomnienia (zob. s. 22-25 uzasadnienia WSD).

W przedmiotowym stanie faktycznym mamy do czynienia z nagannym postępowaniem osoby wykonującej zawód zaufania publicznego w postaci ułatwienia przestępstwa innej osobie, a tym samym popełnienia przez obwinionego czynu zabronionego. Nie może budzić wątpliwości, że samorządy zawodowe muszą dbać o dobre imię zawodu, wykonywanego przez osoby w nim zrzeszone. Ustawy o tych samorządach wskazują na możliwe reakcje prawnokarne i to do oceny sądów dyscyplinarnych danej korporacji należy rozstrzyganie, czy rodzaj i charakter przewinień dyscyplinarnych, ich waga, jak i częstotliwość popełniania, zasługuje *in concreto* na karę najsurowszą. W tej sprawie Sąd odwoławczy, nie naruszając norm ustawowych, orzekł z zachowaniem wymogów prawa, że kara zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas 3 lat, wzmocniona dodatkowo obligatoryjnym zakazem wykonywania patronatu na czas 6 lat (zob. art. 65 ust. 2b ustawy o radcach prawnych), w ocenie Sądu Najwyższego, jest karą, która w należyty sposób wypełni cele prewencji generalnej i indywidualnej. Należy także podkreślić, że kara dyscyplinarna powinna stanowić dolegliwość przede wszystkim dla obwinionego, a ponadto realizować założenia prewencji generalnej, w szczególności w zakresie zawodów zaufania publicznego, gdzie szczególną rolę odgrywa zaufanie społeczeństwa.

Odnosząc się łącznie do podniesionych przez obrońcę obwinionego zarzutów z pkt od VII do VIII kasacji, Sąd Najwyższy uznał, że zarzuty te są niezasadne. Zamieszczenie wniosków dowodowych w odwołaniu zobowiązywało Sąd II instancji do rozważenia ich i oceny przez pryzmat przesłanek określonych w art. 170 § 1 k.p.k., a ostatecznie także do wydania odpowiedniej decyzji procesowej. Wymóg ten został w sposób oczywisty przez Sąd odwoławczy spełniony.

Z analizy protokołu rozprawy odwoławczej z dnia 29 czerwca 2023 r. wynika, że Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie odniósł się do obu wniosków dowodowych, które dotyczyły dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z dokumentu w postaci prywatnej opinii z zakresu informatyki oraz dowodów z dokumentów w postaci zaświadczenia

lekarskiego z ZUS z dnia 28 lutego 2022 r., dokumentu z ZUS o nazwie „szczegóły wiadomości” z dnia 28 lutego 2022 r., dokumentacji z konsultacji urologa z dnia 14 marca 2022 r. oraz karty informacyjnej z leczenia szpitalnego z dnia 29 lipca 2022 r., co uprawnia do stwierdzenia, że nie doszło do rażącego naruszenia art. 170 k.p.k. Decyzja Sądu II instancji co do wskazanych wniosków była prawidłowa, a jej podstawą był art. 170 § 1 pkt 1-4 k.p.k. oraz art. 170 § 1 pkt 2-3 k.p.k. Stwierdzić należy, że zarzuty zawarte w uzasadnieniu kasacji stanowią przede wszystkim prezentację argumentacji popierającej stanowisko obwinionego co do przebiegu zdarzeń, zawartą już w odwołaniu. Autor kasacji odwołuje się w istocie ponownie do tych samych podniesionych już w odwołaniu kwestii, rozważonych i przeanalizowanych przez Sąd odwoławczy. Tak podejmowana próba wywołania ponownej kontroli w zakresie ustaleń faktycznych, a więc w istocie podważenia kontroli odwoławczej dokonanej przez Sąd II instancji, nie może być w tych okolicznościach i w świetle powyższych ustaleń uznana za skuteczną.

Przypomnieć należy, że zarzuty podniesione w kasacji pod adresem wyroku Sądu I instancji podlegają rozważeniu przez Sąd kasacyjny tylko w takim zakresie, w jakim jest to nieodzowne dla należytego rozpoznania zarzutów stawianych orzeczeniu Sądu odwoławczego. Nie jest natomiast funkcją kontroli kasacyjnej ponowne, "dublujące" kontrolę apelacyjną, rozpoznawanie zarzutów stawianych przez skarżącego orzeczeniu Sądu I instancji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2008 r., II KK 270/07; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 1996 r., III KKN 148/96).

Sąd obciążył obwinionego radcę prawnego W. M. kosztami postępowania kasacyjnego w kwocie 20 zł (tj. ryczałt za doręczenie wezwań i innych pism) na podstawie art. 74<sup>1</sup> pkt 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 618 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. w zw. z § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 663 ze zm.).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak w postanowieniu.

[M. T.]

[ms]